

Hvis et menneske ønsker at dø, skal vi respektere det - så enkelt er det

Det forbud, der gælder mod aktiv dødshjælp, indebærer statens tvang over for de mennesker, der mener, at aktiv dødshjælp er fuldt moralsk i orden. De kan hverken yde den eller modtage den.

Arkivtegning: Rasmus Sand Høyer

A A

AKTIV DØDSHJÆLP

KELD BRIKNER

mag.art. i filosofi, Skødstrup

Vi har her i 2018 i Danmark en mærkelig situation: Et nødstedt og hjælpeløst døende menneske beder om hjælp; men ingen i omgivelserne imødekommer ønsket. Hvorfor dog? Fordi ønsket er at blive hjulpet til at dø, og hjælperen risikerer at blive dømt for mord – eller for hjælp til selvmord, som lægerne Svend Lings og Peter Frits Schjøtt netop nu står anklaget for ved retten i Svendborg.

Spørgsmålet om aktiv dødshjælp behandles ofte som en meget kompliceret sag. Det er den ikke; men sådan kommer den til at se ud, når man mister fokus. Det sker, når man

diskuterer de formentlige følgevirkninger af en ændret lovgivning i stedet for at fastholde udgangspunktet: det nødlidende menneske og dets ønsker.

Ser man et menneske, der er ved at drukne, begynder man jo forhåbentligt ikke at drøfte med omgivelserne, hvad risikoen er for, at en hjælpeindsats nu vil gøre andre mennesker i fremtiden mindre forsigtige i deres omgang med dybt vand. Man griber ind, hvis man kan.

Man kan sige, at det er vægtningen af hensynene, det går galt med. Moralske overvejelser er ligesom andre overvejelser over handlinger: Man prøver at finde ud af, hvilke hensyn der er at tage – og så vurderer man, hvad der vejer tungest. Det er her, det sker. Man mister fokus. Det helt afgørende hensyn er jo at hjælpe dette menneske. Og det vil i situationen sige: imødekomme dets ønske om hjælp til at dø.

Ser man et menneske, der er ved at drukne, begynder man jo forhåbentligt ikke at drøfte med omgivelserne, hvad risikoen er for, at en hjælpeindsats nu vil gøre andre mennesker i fremtiden mindre forsigtige i deres omgang med dybt vand. Man griber ind, hvis man kan.

Hvorfor er det hensyn afgørende? Fordi det angår det nødstedte menneskes liv og død – og det er et anliggende for det menneske og ikke for staten. Det er et voldsomt formynderi, når staten afskærer hjælpen med sin trussel om mordanklage mod hjælperen.

En ting har i mange år undret mig: at mennesker, der anser sig for kristne, ikke kan se, at aktiv dødshjælp passer fuldstændig til deres egen tale om næstekærlighed.

I spørgsmålet om lovgivningen på området er der en meget simpel betragtning, som har fået alt for lidt opmærksomhed: Det forbud, der gælder nu, indebærer statens tvang over for de mennesker, der mener, at aktiv dødshjælp er fuldt moralsk i orden. De kan hverken yde den eller modtage den. En legalisering derimod vil fjerne tvang: Nu kan såvel tilhængere som modstandere af aktiv dødshjælp gøre, hvad de mener, er rigtigt. Man kan følge samme princip for professionelle hjælpere, ganske som man gjorde ved indførelsen af fri abort: De professionelle, der ikke ønsker at deltage, kan frasige sig opgaven. Der vil så, som altid, være en række utilsigtede følgevirkninger af en lovændring. Der vil være behov for stor omhu omkring beslutningerne. Det må man indrette sig med, som man nu kan – men under fastholdelse af lovligheden af kerneydelsen: den aktive dødshjælp.

Der er en anden, nærmest grotesk mærkværdighed på området: En stigende andel af befolkningen – op til 79 pct. – har gennem de seneste par årtier i opinionsmålinger sagt ja til legalisering af aktiv dødshjælp. Imens har Etisk Råd sagt enstemmigt nej (med én dissens for år tilbage). Hvilken planet bor Etisk Råd på? Og hvor er vores politiske beslutningskraft i sagen?

Jeg opfatter opinionstallene sådan, at befolkningen forholder sig til sagens kerne: det nødstedte menneskes ønske om hjælp. Faktisk rammer rigtigt mange mennesker på deres

egen ligefremme facon helt ind til denne kerne, når de, stående i hjælpeløsheden, siger: Jeg ville aldrig behandle min hund sådan.

I øvrigt taler tallene også for, at hverken læger eller politikere behøver frygte for deres henholdsvis renommé og genvalg ved at legalisere aktiv dødshjælp. Formentligt tværtimod: Vi vil gerne have tillid til, at vi kan blive hjulpet også med det allersidste, svære. Det kan vi for tiden ikke have. Det må der rettes op på.